

ПЗВО «КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Затверджено
наказом президента КиМУ №043
від 31 березня 2025 року

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДЛЯ АБІТУРІЄНТІВ, ЯКІ ВСТУПАЮТЬ НА НАВЧАННЯ НА
ОСВІТНЬО - ПРОФЕСІЙНУ ПРОГРАМУ «ТУРИЗМ»
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ІЗ «ТУРИЗМ ТА РЕКРЕАЦІЯ»
ГАЛУЗІ ЗНАНЬ І «ТРАНСПОРТ ТА ПОСЛУГИ»
ЗА ПЕРШИМ (БАКАЛАВРСЬКИМ) РІВНЕМ
(на основі ступеня – бакалавр)**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування розроблена для абітурієнтів які вступають на основі ступеня вищої освіти – бакалавр.

Структура і зміст програми фахового вступного випробування. Структура і зміст програми базуються на принципах неперервності і наступності географічної освіти, її інтеграції на основі внутрішньопредметних зв'язків, гуманізації, гуманітаризації, диференціації навчального матеріалу в залежності практичної спрямованості.

Структура фахового вступного випробування. Для вступного випробування підготовлено 60 тестових завдань. За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал. Максимальна кількість набраних балів становить – 60, які переводяться в шкалу 200.

Критерії оцінювання знань до фахового вступного випробування

Кількість правильних відповідей	Кількість балів
58-60 53-57 48-52	196-200 187-195 178-186
43-47 38-42 33-37	169-177 160-168 151-159
28-32 23-27 18-22	142-150 133-141 124-132
13-17 1-12	82-123 40-81 39 ...

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для абітурієнтів, які вступають на основі раніше здобутого ступеня бакалавра
зі спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація»

ТЕМА 1. План місцевості. Поняття про план місцевості. Горизонт. Сторони горизонту. Способи орієнтування на місцевості. Призначення та побудова компаса. Азимут. Масштаб і його види. Абсолютна і відносна висоти точок місцевості. Використання планів у практичній діяльності людей.

ТЕМА 2. Географічна карта. Поняття про географічну карту. Основні відмінності географічної карти від плану місцевості. Типи карт. Вимірювання відстаней по карті за допомогою масштабу. Зображення нерівностей поверхні місцевості горизонталями. Шкала висот і глибин. Особливості картографічного зображення. Градусна сітка на карті та її елементи. Географічна широта і довгота. Окомірна зйомка місцевості. Значення карти в житті та господарській діяльності людини.

ТЕМА 3. Форма і рух Землі. Сонячна система та її будова. Розвиток уявлень про форму Землі. Фізико-географічне значення форми Землі. Розміри земної кулі. Добове обертання Землі. Місцевий, поясний і декретний час, лінія зміни дат. Річний рух Землі та його наслідки. Тропіки і полярні кола.

ТЕМА 4. Літосфера і рельєф. Внутрішня будова Землі. Поняття "літосфера". Типи земної кори. Зовнішні сили, які змінюють поверхню Землі. Вивітрювання. Робота вітру. Робота текучих вод. Робота льодовиків. Внутрішні сили, що зумовлюють зміни земної кори. Вулкани та райони їх поширення. Землетруси та райони їх поширення. Утворення материків і океанів. Форми земної кори: рівнини, низовини, плоскогір'я, гори і нагір'я. Гори складчасті, брилові, складчасто-брилові. Поняття про річкову долину. Значення рельєфу в господарській діяльності людини. Мінерали і гірські породи, що складають земну кору. Рельєф дна Світового океану. Надра та їх охорона.

ТЕМА 5. Атмосфера. Гідросфера. Біосфера. Поняття про атмосферу. Висота, межі і будова атмосфери. Загальна циркуляція атмосфери. Нагрівання атмосфери. Зміна температури повітря залежно від географічної широти, висоти над рівнем океану. Тиск атмосфери і його вимірювання. Вітри та їх походження. Бризи, мусони, пасати, циклони і антициклони. Водяна пара в атмосфері. Атмосферні опади та їх утворення. Розподіл опадів на поверхні земної кулі. Вимірювання кількості опадів. Погода. Характеристика складових стану погоди. Спостереження за погодою. Значення вивчення погоди для народного господарства.

Поняття про гідросферу. Світовий кругообіг води. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки. Суходіл в Океані. Географічне положення, особливості рельєфу дна Океану. Характерні риси клімату Тихого, Атлантичного, Індійського, Північно-Льодовитого океанів. Основні морські течії. Господарське освоєння океанів. Температура і солоність води. Рух води в Світовому Океані. Морські течії. Господарське освоєння морів. Розчленованість берегової лінії. Підземні води. Джерела. Використання підземних вод і джерел. Річка та її частини. Живлення річок. Басейни і вододіли. Канали та водосховища. Використання річок у господарській діяльності. Озера, типи озерних улоговин та їх господарське використання. Болота та їх використання. Льодовики.

Поняття про біосферу. Походження та поширення життя на Землі. Рослинність суходолу і океану. Тваринний світ суходолу і океану.

ТЕМА 6. Клімат. Географічна оболонка. Залежність клімату від географічної широти, близькості моря, морських течій, рельєфу і висоти місцевості. Значення клімату в господарській діяльності людини.

Поняття про географічну оболонку. Загальні риси географічної оболонки. Поняття про природний комплекс. Взаємодія рельєфу і клімату та їх вплив на ґрунти, рослинність, тваринний світ. Зміна природних комплексів під впливом господарської діяльності людей.

ТЕМА 7. Фізико-географічний огляд континентів та материків. Типовий план характеристики. Євразія. Африка. Північна Америка. Південна Америка. Австралія. Антарктида.

Фізико-географічне положення. Історія відкриття і дослідження. Рельєф. Природні ресурси. Клімат. Природні зони.

ТЕМА 8. Фізична географія України.

Географічне положення. Предмет фізичної географії України. Оцінка вигідності фізико-географічного положення України. Географічне положення. Місце України на Землі. Дослідження території України. Джерела географічної інформації.

Рельєф, геологічна будова і корисні копалини. Основні риси рельєфу: низовини, височини, гори. Особливості геологічної будови території України. Геоморфологічна будова і основні форми рельєфу. Закономірності поширення, характеристика і господарська оцінка паливних, рудних і нерудних корисних копалин.

Клімат і кліматичні ресурси. Основні кліматотворні чинники. Загальні риси клімату. Типи повітряних мас. Розподіл температур повітря і опадів на території України. Основні кліматичні показники. Неприятливі погодні явища. Енергетичні кліматичні ресурси. Прогноз погоди.

Внутрішні води. Загальні гідрографічні особливості території України. Поверхневі води, особливості їх формування і розподілу. Основні річки, річкові басейни. Канали. Озера і водосховища. Підземні води. Болота, їх типи і поширення. Водний баланс і водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання і охорона.

Ґрунтовий покрив, земельні ресурси. Умови ґрунтоутворення, основні генетичні типи ґрунтів, закономірності їх поширення. Карта ґрунтів. Господарське використання ґрунтів. Земельні ресурси України. Охорони земельних ресурсів.

Рослинність і тваринний світ. Різноманітність видового складу, закономірності поширення рослинності. Рослинні комплекси лісів, степів, луків, боліт. Різноманітність видового складу тварин. Фауністичні комплекси лісової, лісостепової, степової зон, Українських Карпат і Кримських гір. Неприятливі фізико-географічні явища і процеси.

Природні комплекси України і фізико-географічне районування. Умови розвитку і характерні риси природних комплексів. Фізико-географічне районування України, його наукове і практичне значення. Природно-господарська характеристика природних зон України: мішаних лісів, лісостепової, степової. Українські Карпати і Кримські гори. Природні комплекси морів, що омивають Україну, проблеми використання і охорони їхніх вод.

ТЕМА 9. Економічна і соціальна географія України.

Економіко- і політико-географічне положення України. Проголошення незалежності України та її вплив на геополітичну ситуацію в Європі. Економіко-географічне положення і його господарська оцінка. Сучасний адміністративний поділ. Геополітичні аспекти взаємодії з іншими державами. Місце України на політичній і економічній карті світу.

Населення і трудові ресурси. Територіальні відмінності і чинники розміщення і густоти населення. Природні і екологічні умови життя населення та їхній вплив на основні показники його розміщення. Природний рух населення. Вікова і статева структура.

Погіршення демографічної ситуації та шляхи розв'язання цієї проблеми. Економічна криза і демографічна політика. Міграція населення, види і причини. Національний та етнічний склад населення. Українська діаспора і причини її виникнення. Урбанізація та регіональні відмінності в її рівнях. Типи міських поселень. Функції міст і міські агломерації. Сільське розселення та його територіальні відмінності. Демографічні проблеми сільського населення України, шляхи їх вирішення. Трудові ресурси та їх розподіл за галузями господарства і в регіонах. Раціональне використання трудових ресурсів. Безробіття і його географічні аспекти.

ТЕМА 10. Формування господарського комплексу України, його структура

Поняття про господарство і національний господарський комплекс. Історія формування господарського комплексу. Основні риси галузевої структури господарства. Сучасні проблеми розвитку та територіальної організації.

Промисловість. Загальна характеристика розвитку і розміщення промисловості. Галузева структура, спеціалізація і основні міжгалузеві комплекси. Сучасні проблеми і перспективи розвитку та розміщення промисловості.

Паливна промисловість. Структура, місце і роль у господарському комплексі. Вугільна промисловість. Райони добування і використання вугілля. Проблеми і перспективи дальшого розвитку. Нафтова і газова промисловість. Основні райони нафто- і газовидобутку. Перспективи розвитку нафтової та газової промисловості.

Електроенергетика. Структура, розвиток і розміщення основних типів електростанцій, ліній електропередач. Екологічні проблеми розвитку паливної промисловості та електроенергетики.

Металургійна промисловість. Структура, місце і роль у господарстві. Чинники розвитку і розміщення. Сировинна база. Географія чорної металургії. Кольорова металургія. Основні галузі та їх розміщення. Проблеми і перспективи розвитку металургії України.

Машинобудування та металообробка. Значення, місце і роль у господарстві. Структура і принципи розміщення. Розміщення окремих галузей. Територіальна організація машинобудування. Проблеми і перспективи розвитку.

Хімічна промисловість. Значення, місце і роль галузі. Сировинна база. Галузева структура хімічної промисловості. Географія окремих галузей хімічної промисловості. Проблеми і перспективи розвитку.

Лісова та деревообробна промисловість. Структура і значення. Лісове господарство (лісозаготівельна промисловість). Деревообробна промисловість. Целюлозно-паперова промисловість. Лісохімічна і гідролізна промисловість. Проблеми і перспективи розвитку лісової промисловості.

Промисловість будівельних матеріалів. Структура і значення. Чинники розвитку і розміщення. Географія цементної промисловості.

Легка промисловість. Художні промисли. Структура, принципи розміщення і географія.

Харчова промисловість. галузева структура, особливості спеціалізації, принципи розміщення і географія. Проблеми і перспективи розвитку.

Сільське господарство. Роль, місце і значення сільського господарства. Галузева структура сільського господарства його основні ланки. Земельний фонд. Рослинництво. Зернові культури. Вирощування технічних культур. Вирощування картоплі та овочів, садівництво. Ягідництво і виноградарство. Тваринництво.

Соціальна сфера. Галузева структура, значення. Сфера послуг. Структура галузі. Рекреаційно-туристське господарство. Територіальна організація. Проблеми і перспективи розвитку галузі.

Транспорт і зв'язок. Роль і значення транспорту. Основні види транспорту і особливості їх розміщення.

Україна і світове господарство. Зовнішні економічні зв'язки України.

Економічні райони. Географічний поділ праці й економічне районування України. Донецький район. Придніпровський район. Північно-Східний район. Столичний район. Центральний район. Причорноморський район. Подільський район. Північно-Західний район. Карпатський район (коротка економіко-географічна характеристика).

Рациональне використання природних умов і природних ресурсів та їх охорона. Вплив господарської діяльності на природні умови і природні ресурси. Геоекоситуація в Україні. Види впливу на довкілля. Рациональне використання та охорона природних умов і природних ресурсів. Мінерально-сировинні ресурси. Кліматичні ресурси. Проблеми охорони природних систем Чорного та Азовського морів і водних ресурсів. Земельні ресурси та їх використання. Природоохоронні комплекси.

ТЕМА 11. Сучасна політична карта світу. Географія світових природних ресурсів. Географія населення світу. Етапи формування політичної карти світу. Типологія країн. Показники, що визначають рівень економічного розвитку країн. Сучасна політична карта Європи, Азії, Африки, Америки, Австралії, Океанії.

Світові природні ресурси. Географія світових природних ресурсів: мінеральних, земельних, лісових, водних, рекреаційних, Світового океану. Ресурсозабезпеченість і ресурсозберігання.

Чисельність населення світу і його динаміка. Природний рух населення та його відтворення. Демографічна політика. Статевий склад населення. Віковий склад населення. Етнічний (національний) склад населення. Найчисельніші народи. Мовні сім'ї. Релігії народів світу. Нерівномірність розміщення населення на Землі. Урбанізація та її проблеми. Міське і сільське населення світу. Міграційні процеси. Трудові ресурси та зайнятість населення в різних сферах господарства країн та регіонів світу.

ТЕМА 12. Світове господарство. Географія промисловості світу. Географія сільського господарства. Поняття про світове господарство та етапи його формування. Чинники і принципи розміщення. Світове господарство в період НТР, основні риси НТР.

Структура промисловості. Світова паливно-енергетична система. Географія вугільної, нафтової і газової промисловості. Електроенергетика світу. Чорна і кольорова металургія, основні райони розвитку і розміщення цих галузей. Машинобудування, його структура і географія основних галузей. Хімічна промисловість.

Географія транспорту. Значення і місце у світовому господарстві. Розвиток та розміщення найважливіших видів транспорту: залізничного, автомобільного, повітряного і морського.

ТЕМА 13. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародний географічний поділ праці. Суть та основні форми економічного співробітництва.

Поняття про міжнародний географічний поділ праці та його особливості. Спеціалізація і кооперування в країнах світу. Інтеграція країн світу.

ТЕМА 14. Глобальні проблеми людства. Виникнення і суть глобальних проблем людства. Найважливіші проблеми сучасності: демографічна, екологічна, енергетична, продовольча, війни і миру, освоєння ресурсів Світового океану та шляхи їх розв'язання.

ТЕМА 15. Економіко-географічна характеристика країн світу. Природні умови і ресурси. Населення і трудові ресурси. Загальна характеристика господарства. Промисловість та її структура. Характеристика основних галузей рослинництва і тваринництва. Транспорт, основні його види та географія.

ТЕМА 16. Країни Європи і Азії: Німеччина. Великобританія. Франція. Італія. Польща. Білорусь. Росія. Японія. Індія. Китай. Туреччина.

ТЕМА 17. Країни Америки: США. Канада.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бершадська Т.В. Економічна і соціальна географія світу /10 клас. Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. 296 с.
2. Бойко Р.Д., Черняк Г.В. Основи фізичної географії. Київ: ІСДО, 2005. 288 с.
3. Голиков А.М., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Вступ до економічної і соціальної географії: підручник. Київ: Либідь, 2006. 320 с.
4. Економічна і соціальна географія світу: підручник для 10 класу/ за ред.: Б.П. Яценка. Київ: АртЕк, 2007. 288 с.
5. Максаковский В.П. Географическая картина: 230 „каналов углубления” к курсу „Экономическая и социальная география мира”. Ярославль, 2006. 320 с.
6. Маринич О.М., Шищенко П.Г. Фізична географія світу. Київ: Знання, 2003. 480 с.
7. Масляк О.П., Дахно І.І. Економічна і соціальна географія світу. Київ: Вежа, 2003. 280 с.
8. Масляк П.О., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Словник-довідник учня з економічної та соціальної географії світу. Київ: Лібра, 2006. 328 с.
9. Радионова И.А. Экономическая география: учебное пособие. Москва: Московский лицей, 2003. 494 с.
10. Соціально-економічна географія України / за ред. Шаблія О. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. 520 с.
11. Олійник Я.Б., Шищенко П.Г., Степаненко А.В., Масляк П.О. Географія: Україна і світ. Навчальний посібник для старшокласників та абітурієнтів. Київ: Т-во «Знання», 2008. 456 с.

Додаткова:

1. Соціально-економічна географія світу / за ред. Кузика С.П. Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. 672 с.
2. Страны мира: Информационно-аналитический справочник ЦРУ. Екатеринбург: У-Фактория, 2001. 627 с.
3. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: підр. Київ: Либідь, 2000. 416 с.

ПЗВО «КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЛИСТОК ВІДПОВІДІ

Рівень вищої освіти _____

Прізвище, ім'я, по батькові вступника _____

Спеціальність _____
(шифр та назва)

ДО УВАГИ ВСТУПНИКІВ!

Протягом однієї годин Ви повинні ознайомитися та виконати тест. Усі відповіді мають заноситися тільки до аркуша відповідей. Жодні виправлення в аркушах відповідей не допускаються. Нечітке написання відповіді вважаються за помилку.

Ви можете користуватися чернетками. На самих тестах та в аркушах відповідей не можна ставити зайвих позначок.

№ завдання	Відповідь	№ завдання	Відповідь	№ завдання	Відповідь
1		21		41	
2		22		42	
3		23		43	
4		24		44	
5		25		45	
6		26		46	
7		27		47	
8		28		48	
9		29		49	
10		30		50	
11		31		51	
12		32		52	
13		33		53	
14		34		54	
15		35		55	
16		36		56	
17		37		57	
18		38		58	
19		39		59	
20		40		60	

Підпис вступника _____

Результати:

Кількість набраних балів	Оцінка 100-200	Підпис екзаменаторів	
		_____ (підпис)	_____ (Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)
		_____ (підпис)	_____ (Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)
		_____ (підпис)	_____ (Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)